

SZOCIÁLIS MISSZIÓS LELKISÉG

*„Mindent Jézus Szentséges Szívében
és a Szentlélek Úristen ereje által”*

(Nagy Szent Gertrúd)

A Szociális Missziótársulat megalapításakor, Magyarországon a hitélet a liberalizmus légkörében vergődött. Az individualizmus túlhajtásai közepette még nem kapott lábra az a közszellem, mely a főúri luxust és polgári kényelmet fel tudta áldozni a felebarát megsegítéséért. De a nyugatról támadt szociális újjászületésnek szele már hozzánk is eljutott, és segítette Farkas Edith útépítő munkáját egy új szociális kultúra megvalósításában. Gróf Pálffy Pálné az általa alapított Nővédő Egyesületben már 1896-ban programot adott és irányt mutatott. Gróf Zichy Sarolta Pálffynéra emlékezve kijelenti, hogy a lélekmentés volt minden tettének titkos rugója, s a szeretet kis műveiről azt vallotta: *„Ha csak egy lelket sikerült Istennek megmentenem, úgy nem sajnállok semmi vele járó fáradságot és áldozatot.”* Pálffyné útmutató programját és szociális irányelveit Farkas Edith bontakoztatta ki az önkéntes szociális munka szervezésével. Ő a magyar társadalomban központba akarta állítani a szociális érzék lelki igényére való ráhangolást, és ennek az eszmének megvalósítást adott a Szociális Missziótársulatban. A szociális nőmozgalom gondolatának megnyerte Prohászka Ottokárt, a nagy szociális püspököt is. A Prohászka püspök részére Farkas Edith által megszervezett havi konferenciák és az Egyetemi templomi lelkigyakorlatok a katolikus nőmozgalom lelki iskolája lett.

Farkas Edith felismerte, hogy azt a fejlődést, amelyet az eszme kezd el a lélekben, a személyiség ereje mélyíti és tetőzi be. Ezért a szociális missziós lelkiség kialakításában alapnak tekintette a jellemnevelés és az evangelizálás lélektől lélekig ható gyöker munkáját: *„A legnagyobb szociális cselekedet Krisztus világosságának terjesztése”* (Peabody cambridge-i egyetemi tanár). A szociális missziós lelkiségben tehát a gyakorlat kidolgozása terén, a szociális ismereteken túl központi gondolat a problémák kapcsolatba hozatala Krisztussal. A segélynyújtás mindenkori akciójában a Társulat tagja értelmi és erkölcsi tőkéivel siet a rászorulókhöz és így a maguk „megemberléséhez” segíti őket.

A szociális misszió speciális feladat, mert itt *„Egy a szükséges”*. Ez a belső megújulás, a lelkek szolgálata: *„Mindenütt segíteni akarunk, ahol csak segíthetünk, mindenkinek szolgálni akarunk, akinek csak szolgálhatunk, annyit akarunk tenni, amennyit csak tehetünk, de valljuk, hogy e földön minden elmúlik, a szükséges csak egy: a lélek üdvössége.”* Ehhez a tökéletes szerzetesi ideál és fegyelem megközelítése a cél. *„Az eszme győzni fog, csak akik képviselik, szentek legyenek.”* Erre azért van szükség, mert a Társulat tagjai szent hivatásukból fakadóan a világgal napi szinten érintkeznek, fokozott külső tevékenységet végeznek és ennek ellensúlyozására egy igazán mély liturgikus lelkiélet, és egy kipróbált, egyházi elvek szerinti fegyelem segítheti őket. Valljuk ugyanis, hogy a szociális munkával a liturgia van a legszerveesebb kapcsolatban. *„A liturgia mondja: Együtt a többivel! – A karitás azt feleli: – Kikeresem a gyöngéket közösségünkéből!”* (Molnár Frigyes)

„A Szociális Missziótársulatot elejétől fogva az intenzíven folytatott szociális munkásságon kívül a Szentlélek Úristen kultusza jellemezte. A Szentlélek kultusza mellett mindig tiszteltük Jézus Szentséges Szívét is, amint az másképp nem is lehetséges, hisz Jézus Szentséges Szíve nem egyéb, mint a Szentlélek hárfája. Azért is neveztem el Ottokár Püspökatyánk halála után az általunk összeállított Prohászka-imakönyvet „Szentlélek Hárfájának”. A Szentlélek-kultusz terjesztésénél

elejétől fogva az a meggyőződés hajtott, hogy ha a mai kor növekvő istentelenségével, zűrzavaros gondolkodásával, gyűlölködő politikájával és veszedelmes egyéb bajaival szemben valamire szükség van: úgy a Szentlélek Úristen világosságára, vezetésére, illetőleg buzgóbb tiszteletére, amely egyedül képes a modern életet megújítani, és ezáltal megmenteni.” (Farkas Edith, 1939)

A Szociális Missziótársulat lelkiiségének alakulása a szabályzat változásával összefüggésben

Farkas Edith 1908-ban állította össze az első Szabályzatot „A Katolikus Női Missziótársulat szervezetének és alapszabályának tervezete” címen. 1909 Pünkösdjén a Társulatot Szent Benedek égi pártfogása alá helyezte.

1911-ben Mázy Engelbert OSB Directorium Spirituále néven szabályzatot készített a Társulatnak Szent Benedek Regulája alapján, melyről ezt vallotta: *„Ez az a törvény, melynek szellemét követve erős lelki életet alakíthatunk ki magunkban, hogy Társulatunk sajátos feladatát, a nővédelem munkáját Isten dicsőségére sikerrel megoldhassuk”*. Akiknek ez a törvény készült, nem voltak apácák, mert nem akartak vagy nem tudtak a világtól annyira elvonulni, mint a szerzetesek szoktak. Istennek való átadottságukban, belső fegyelemben, főnöknőjükkel kapcsolatban és az engedelmesség gyakorlásában azonban azok voltak, jelöltséget, noviciátust nyitottak, fogadalmaik (nem nyilvános jellegűek) voltak. Tehát nem voltak apácák, de semmi esetre sem voltak világiak. A Directorium Spirituále-t Fischer-Colbrie Ágoston kassai püspök hagyta jóvá 1911-ben, Szent Benedek ünnepén. Hivatalosan Prohászka püspök hirdette ki 1911. november 19-én. *„Alapszabályainkat úgy az Egyházi Hatóság, mint a Magyar Királyi Belügy-minisztérium jóváhagyta.”* (Farkas Edith: „A Szociális Missziótársulat rövid ismertetése. Irányzat és gyakorlat.” Budapest, 1911)

1922-ben Alapítóanyánk a Társulatot felajánlotta Jézus Szentséges Szívének. Ezt követően 1923-ban a bencés lelkiiség helyett Szent Ignáci lelkiiséget és abban a szellemben írt szabályzatot adott a Közösségnek, melyre szerzeteskongregációt épített.

A Társulat Jézus Szívének történő felajánlását megelőzte a családok felajánlásának gyakorlata. Prohászka Ottokár írta: *„Előbb-utóbb mindegyikünk megtapasztalja, mennyire rá vagyunk utalva embertársaink szívére, és mennyire hivatva vagyunk arra, hogy másoknak szívbeli szolgálatot tegyünk. Ennek a nagy, fölséges egységnek vérkeringése a Szentlélek-járás, szíve pedig az a krisztusi szív, mely ezen a földön végigdobogott egy emberéletet, hogy aztán örök időig minden lüktetésével a szentségek áramát küldözze határtalan lélekközösségének minden szülöttébe.”* Pálffy Pálné szerint *„A jó győzedelmeskedhet minden egyes lélekben, az elbukottakéban csakúgy, mint a köznapi kötelességek alatt roskadozó és nyögő gyengék lelkében, ha van, aki Jézus Urunk Szentséges Szívéhez vezesse őket.”*

A Szociális Missziótársulat nem érte be csupán csak úgynevezett szociális munkákkal, hanem valláserkölcsi missziót is végzett elsősorban a nemzet összejtjének, a családnak megmentése és felvirágoztatása körül, azon kívül pedig egyesek lelkének megmentése érdekében. Tette ezt elsősorban négy szemközti beszélgetések útján, továbbá missziós lelkigyakorlatok tartásával, triduumok és hasonló lélekmentő, evangelizációs rendezvények által, és tette úgynevezett családfelajánlások által. A szegény családokon mindenekelőtt anyagilag törekedtek segíteni. Ha ez a lehetőség szerinti segítség megtörtént, vagy nem volt szükséges, azonnal arra törekedtek, hogy a családot vagy az egyes embert közelebb segítsék Jézus Szentséges Szívéhez, hogy ígéreteinek áldásözönével elárhassa.

1931-ben Farkas Edith visszatért a bencés szellemhez. *„A Missziótársulat Szabályzatában három ér folyik: az enyém, Szent Benedeké és Szent Ignácé”* – vallotta. Végleges Konstitúciónk 1932-ben nyert egyházi jóváhagyást. Ennek szellemisége alapvetően a Szent Benedeki. Ennek fő vonásai: Szent Benedek Reguláját a mély hitre alapozott vallásosság, a szelídség és erő, az egyszerűség és a komolyság, az imádság és a munka szeretete jellemzik. Az őt követő szerzetesek életének három fő eleme az istendicséret, vagyis a közösen mondott imádság (zsoltározás, zsolozsma), a közösség és az egyház érdekében végzett mindennapi munka, valamint az egyéni imádságos lelki és szellemi művelődés.

Alapítóanyánk szándéka szerint Társulati Házunk jelképei az orsó, a kereszt és a lant. Benne van az *„Ora et labora!”* Ami a kereszt társulati jelentőségét illeti, Alapítóanyánk figyelmeztet: *„A kereszt jó útmutató! Itt válnak el az utak: vagy jelentéktelen nullaságban, lapos bizonytalanságban senki lenni, vagy pedig az Úr Isten eredeti tervei szerint a szenvedés iskolájában mélyülni, alakulni. A keresztény életprogram egy szóban kifejezve keresztviselés.”* A lant a kedélyt, családiasságot, nőiességet jelzi. Ezek a jól rendezett szeretet finom vonásai. A lelkiélet áldott munkája mellett legszebb a szociális munka. Ez tartozik az orsó fogalmához. Társulatunk szellemi arculatának Benedeki vonása a megújulás szelleme is: *„A nagy dolgokat nem a munka hozza létre, hanem a személyiség.”* (Farkas Edith) Ezért fontos a conversion morum meorum elve: *„erkölcseim folytonos javítása”*.

Mindezek együtt adják Társulatunk szellemi arculatának kettős jellegzetességét, mert a szociális nővér ideálja a Foris Apostolus – Intus Monachus.

A Missziótársulat, története folyamán – melynek során eljutott az egyházilag elfogadott végleges szabályzatához –, Alapítóanyánk két szent rendalapító eszményét kívánta megvalósítani. Az irányváltások belső küzdelmekkel jártak, szakadásokat segítettek elő. Az a Konstitúció, melynek irányítása alatt a mai szociális missziós nővér dicsőíti Istent, szolgálja embertársait, és amelynek megtartására szólítja az új belépőket, így kezdődik: *„A Társulat a Szentlélek Úristennek és Jézus Szentséges Szívének van felajánlva. Égi pártfogói: a Boldogságos Szűzanya, a Magyarok Nagyasszonya; Szent József, a Szent Család gondos őrizője; Szent Benedek, a szerzetesek nagy pátriárkája; Árpád házi Szent Erzsébet, a karitás lelkes apostola. A Társulat tagjai fejtsenek ki minél nagyobb buzgóságot a Szentlélek és a Szent Szív tiszteletében és e tisztelet terjesztésében. Legyenek hűséges tisztelői égi pártfogóiknak.”*